

Forslag til pensumendring i familierett 1. avdeling

17. juni ble jeg kontaktet av fagansvarlig for juss på Akademisk kvarter og gjort oppmerksom på at det forelå en ny utgave av pensumboka i ekteskaps og samboerrett; Lødrup og Sverdrups «Familieretten». Jeg har snakket med prodekan for SU, og har bedt om at forslaget til pensumendring vedtas på fullmakt.

Jeg har gått gjennom den nye utgaven av boka. Den innebærer i hovedsak en oppdatering av rettskildematerialet, ellers ingen endringer. Sidetallet som er viet de enkelte temaene er nesten uendret. (Et par kapitler er reduserte med inntil 1 side, mens et par kapitler er økt med tilsvarende (går i null).) Innenfor samboerretten er oppdateringen særlig velkommen pga avgjørelsen inntatt i Rt. 2011 s. 1168, som til nå bare har blitt berørt i undervisningen. Innarbeidingen av dommen har ført til at kapittel 28 i boka har økt med 2 sider. Denne endringen anser jeg å være så liten, at den ikke kan ha betydning for pensumvurderingen.

Av fagplanen fremgår det i dag at Inge Unnebergs artikkel *Oversikt over samboerretten* er alternativt pensum til kap. 27 og 28 i Lødrup og Sverdups bok (de kapitlene som utgjør pensum i samboerrett).

Ettersom Unnebergs artikkel ikke er oppdatert på de endringene i rettstilstanden som Rt. 2011 s. 1168 dommen medfører, bør den etter mitt syn ikke lengre være pensum. Jeg foreslår derfor at den tas ut av pensum i fagplanen.

Innstilling til nytt pensum i ekteskap og samboerrett:

Peter Lødrup og Tone Sverdrup, Familieretten (8. utgave 2016), hele boken med unntak av § 1 - 6, § 8 VII-VIII, § 9 V, § 12 V-VI, § 14 III, § 17 VIII, § 18 IV-V, § 20 V og §§ 25-26, samt §§ 29, 30, 31, 32 og 33. Petitavsnitt er ikke pensum.

Kristine H. Korsnes

Avdelingsansvarlig 1. avd og underviser i familierett

22. juni 2016

Vedlegg: eksisterende fagplan (pensum som berøres er merket med gult)

Familie- og arverett (10 sp.)

1) Faglig innhold

Familie- og arverett handler om rettsreglene som regulerer forholdet mellom personer i familieforhold og reglene om fordeling av formue etter dødsfall. Familierett omfatter ekteskapsrett, samboerrett og barnerett, og utgjør samlet to tredeler av faget.

Ekteskapsretten omfatter de økonomiske rettsvirkninger av ekteskapet, både under samlivet og ved samlivsbrudd eller død, jf ekteskapsloven del II, samt del III om bidragsplikt. Dette omfatter regler om eierforhold, råderett, underholdsplikt og ansvar for gjeld. Videre omfattes reglene om ektefellers formuesforhold, dvs lovens regler om det verdimessige oppgjøret og om rett til å overta tidligere felles bolig ved samlivsbrudd eller død, og om ektefellenes adgang til i ektepakt å forhåndsavtale den verdimessige deling. Ektepakter om verdideling ved død ses i sammenheng med arverettslige regler. De formelle regler om ekteskapets inngåelse og oppløsning i ekteskapsloven del I behandles ikke.

Samboerretten gir en oversikt over ulovfestede regler om eierforhold, råderett og gjeldsforhold mellom samboere, og om lovens regler om rett til tidligere felles bolig ved samlivsbrudd eller død. I mangel av lovregler står samboeravtaler om oppgjøret ved samlivsbrudd og/eller død sentralt. Sistnevnte ses i sammenheng med arverettslige regler, herunder nye regler om samboeres legalarverettigheter.

Barneretten omhandler barns rettsstilling. På første avdeling er det rettsforholdet mellom barn og foreldre som er tema. Faget omfatter reglene om hvem som, i rettslig forstand, regnes som mor, far og medmor til et barn. Videre blir reglene om foreldreansvar behandlet. Her inngår både hvem som innehar foreldreansvaret og hva dette innebærer av rettigheter og forpliktelser. Reglene for fastsettelse av hvor barnet skal ha sitt faste bosted behandles også. Tilsvarende gjelder reglene om samværsrettens innhold og omfang, samt reglene om vergemål og forsørgelse. Barnevernets subsidiære ansvar inngår ikke som en del av faget da dette behandles i den spesielle delen av forvaltningsretten på andre avdeling.

Arveretten omhandler regler om hvordan verdiene etter en avdød fordeles mellom de som etter lovens arvegangsregler eller avdødes testament er utpekt som arvinger, samt om retten til uskifte som for gjenlevende ektefelle eller samboer. Arverettsreglene skal ses i sammenheng med hva samboere eller ektefeller gyldig kan bestemme om skifteoppgjøret når en av dem dør.

2) Læringsutbytte

Kunnskap. Etter bestått første avdeling skal studenten ha:

- inngående kunnskap om hvilke særlige regler som gjelder for ektefellers og samboeres eierforhold, råderett og ansvar for gjeld
- inngående kunnskap om ektefellers underholdsplikt og reglene for verdideling ved samlivsbrudd eller død
- inngående kunnskap om en ektefelles eller samboers rett til å overta tidligere felles bolig ved samlivsbrudd eller død
- inngående kunnskap om hva ektefeller og samboere kan forhåndsavtale om oppgjøret ved samlivsbrudd eller død
- inngående kunnskap om foreldreansvar, reglene om barnets bosted og om samværsrett når foreldrene ikke bor på sammen bosted
- kunnskap om etablering av foreldreskap, vergemål og forsørgelse av barn
- inngående kunnskap om lovens regler om fordeling av arv, og om hva og hvordan arvelater selv kan gi bestemmelser om utvelgelse av arvinger, fordeling av verdier eller rett til eiendeler
- kunnskap om reglene for ektefellebidrag

- kunnskap om hvilke disposisjoner som anses som testamentariske. (Grensen mellom livs- og dødsdisposisjoner)
- kunnskap om gjenlevende ektefelles eller samboers rett til å overta førstavdødes formue uskiftet, om gjenlevendes rådighet over uskifteboet og om delingen ved skifte av uskifteboet

Ferdigheter. *Etter bestått første avdeling skal studenten kunne:*

- identifisere og løse de problemstillinger som oppstår når et ekteskap eller samboerskap opphører ved samlivsbrudd eller død
- redegjøre for alternativer for hva ektefeller eller samboere kan forhåndsavtale om oppgjøre ved samlivsbrudd eller død
- identifisere og analysere problemstillinger som oppstår når barnet ikke bor fast sammen med begge foreldre, herunder sammenhengen mellom reglene og betydningen av det overordnede hensyn til barnets beste
- anvende de grunnleggende arverettslige regler om fordeling av arv etter lov eller testament
- redegjøre for alternativer for hva en arvelater i ulike livssituasjoner gyldig kan fastsette om arveoppgjøret etter seg

3) Pensum

- *Peter Lødrup og Tone Sverdrup, Familieretten (7. utgave 2011), hele boken med unntak av § 1 - 6, § 8 VII-VIII, § 9 V, § 12 V-VI, § 14 III, § 17 VIII, § 18 IV-V, § 20 V og §§ 25-26, samt §§ 29, 30, 31, 32 og 33. Petitavsnitt er ikke pensum. Inge Unneberg, Oversikt over samboerretten, er alternativt pensum til §§ 27-28 i Lødrup/Sverdrup.*
- *Lena R. L. Bendiksen og Trude Haugli, Sentrale emner i Barneretten 2. utg. 2015, kapittel 1, 2 og 3 i del I, og hele del II.*
- *Peter Lødrup, Arverett, (6. utgave 2012), Pkt 2.1.1, 2.1.2, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 4.1.1 - 4.1.4, 4.2, 4.4, 5.4.1-5.4.2, 5.5.1-5.5.2, 5.6, 5.7.1, 5.7.2.1, 5.8, 5.9, 6.1, 7.2, 8.1.1-8.1.2, 8.5.1, kap 9 og kap 10. Kompressavsnitt er ikke pensum.*